

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 469/2011-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 20. októbra 2011 predbežne prerokoval sťažnosť spoločnosti E., a. s., právne zastúpenej advokátom JUDr. R. F., P., vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v konaní vedenom Najvyšším súdom Slovenskej republiky pod sp. zn. 4 Cdo 67/2011 a jeho rozhodnutím z 30. mája 2011 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť spoločnosti E., a. s., o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 5. septembra 2011 doručená sťažnosť spoločnosti E., a. s. (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) v konaní vedenom Najvyšším súdom Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) pod sp. zn. 4 Cdo 67/2011 a jeho rozhodnutím z 30. mája 2011.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka bola účastníčkou konania na strane žalovanej o náhradu škody z ublíženia na zdraví, v ktorom bola na základe rozsudku Okresného súdu Považská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) č. k. 8 C 12/2005-455 z 21. januára 2009 zaviazaná zaplatiť žalobcovi z titulu zvýšenia bolestného sumu 60 645,29 € a z titulu sťaženia spoločenského uplatnenia sumu 53 256,33 €.

Na základe odvolania sťažovateľky Krajský súd v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom sp. zn. 4 Co 94/2009 z 29. apríla 2010 v spojení s doplniacím rozsudkom potvrdil vo veci samej rozsudok prvostupňového okresného súdu.

Z dôvodu sťažovateľkou podaného dovolania rozhodoval vo veci najvyšší súd. Sťažovateľka v podanom dovolaní predovšetkým namietala chybný postup odvolacieho súdu spočívajúci v nedoručení vyjadrenia protistrany, ktoré bolo súdu predložené deň pred súdnym pojednávaním na odvolacom súde konaným 8. apríla 2010, v dôsledku čoho sa sťažovateľka nemohla vyjadriť k dôležitým skutočnostiam uvedeným v tomto vyjadrení. Ďalšou skutočnosťou namietanou sťažovateľkou v dovolaní bol nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu, v dôsledku čoho toto rozhodnutie považoval za nezrozumiteľné a neurčité, keďže odvolací súd v odôvodnení rozhodnutia neuviedol dostatočne dôvody, pre ktoré rozhodol vo veci tak, ako rozhodol. Prvostupňový ani odvolací súd sa taktiež nezaoberal dôležitými námietkami účastníkov konania týkajúcimi sa znaleckého posudku a v odôvodnení svojho rozhodnutia sa s nimi nevysporiadal.

Najvyšší súd uznesením sp. zn. 4 Cdo 67/2011 z 30. mája 2011 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“) dovolanie sťažovateľa odmietol.

Podľa názoru sťažovateľky najvyšší súd týmto postupom a rozhodnutím porušil označené základné práva podľa ústavy a práva podľa dohovoru, keďže nepovažoval doručenie predmetného vyjadrenia účastníka konania ostatným účastníkom za nutné, pretože podľa jeho názoru neobsahovalo skutočnosti obsahovo dôležité pre konanie, a to aj napriek tomu, že skutočnosti uvedené vo vyjadrení boli smerodajné pre odvolací súd pri jeho rozhodovaní vo veci. Uvedené skutočnosti, ktoré boli predmetom vyjadrenia, počas

prvostupňového konania namietané neboli, čím bola tiež porušená zásada občianskeho procesu, a to koncentračná zásada, vyjadrená v ustanovení § 120 ods. 4 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „OSP“).

Sťažovateľka k odôvodneniu napadnutého uznesenia uviedla, že neurčitosť rozhodnutia vidí v tom, že rozhodnutím bola za dopravnú nehodu určená zodpovednosť dvoch subjektov, a to sťažovateľky ako zamestnávateľa zamestnanca, ktorý svojím nevhodným pokynom nehodu spôsobil – zodpovednosť podľa ustanovenia § 420 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ako aj sťažovateľky ako prevádzkovateľa motorového vozidla, ktorý nehodu fakticky spôsobil – zodpovednosť podľa ustanovenia § 427 a § 430 Občianskeho zákonníka. Takéto nejednoznačné a neurčité určenie zodpovednosti vytvára stav neistoty, keď za sťažovateľku odmietla poskytnúť plnenie poškodenému poisťovňa.

Na základe uvedeného v závere sťažnosti sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd vo veci rozhodol týmto nálezom:

„1. Základné právo spoločnosti E., a. s. na súdnu a inú právnu ochranu upravené v čl. 46 a nasl. Ústavy(...) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru(...) postupom a rozhodnutím Najvyššieho(...) v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Cdo 67/2011 porušené bolo.

2. Rozhodnutie Najvyššieho súdu(...) č. k. 4 Cdo 67/2011 z 30. 05. 2011 sa zrušuje a vec vracia na ďalšie konanie.

3. Spoločnosti E., a. s.(...) priznáva finančné zadostučinenie v sume vo výške 10.000,00 EUR(...), ktoré je Najvyšší súd(...) povinný spoločnosti E., a. s. vyplatiť do 15 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia (nálezu).

4. Spoločnosti E., a. s. priznáva trovy konania a právneho zastúpenia v sume vo výške 667,08 Eur(...), ktoré je Najvyšší súd(...) povinný zaplatiť na účet advokáta JUDr. R. F.(...) do 15 od právoplatnosti tohto rozhodnutia (nálezu).“

Z napadnutého uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 67/2011 z 30. mája 2011 vyplýva, že ním bolo odmietnuté dovolanie sťažovateľky proti rozsudku krajského súdu sp. zn. 4 Co 94/2009 z 29. apríla 2010 (v spojení s doplniacím a opravným uznesením) z dôvodu jeho neprípustnosti a nezistenia dôvodov dovolania podľa § 237 OSP.

Najvyšší súd k námietke sťažovateľky vystupujúcej na strane žalovanej spočívajúcej v tom, že odvolací súd jej nedoručil podanie ďalšieho účastníka konania zo 7. apríla 2010, uviedol, že súd nie je povinný každú písomnosť založenú do spisu účastníkom konania doručiť protistrane. Takúto povinnosť súdu Občiansky súdny poriadok ukladá len v prípade takých podaní, ktoré majú z hľadiska ich obsahu podstatný význam pre výsledok sporu. Takýmito podaniami účastníka, ktoré je súd povinný doručiť druhému účastníkovi, sú predovšetkým návrh na začatie konania (§ 79 ods. 4 OSP), odvolanie (§ 209a ods. 1 OSP), dovolanie, prípadne podania, ktorých obsahom je skutkový a právny rozbor prerokováanej veci. V posudzovanej veci účastník konania vzal označeným podaním svoje odvolanie proti rozsudku súdu prvého stupňa späť. Okrem dovtedy tvrdených skutočností týkajúcich sa jeho pasívnej legitimácie podanie neobsahovalo také relevantné skutočnosti a tvrdenia, prípadne právny rozbor veci, ktoré by mali určujúci vplyv pre výsledok sporu. Odvolací súd preto nemal povinnosť toto podanie doručiť sťažovateľke, takáto povinnosť mu zo žiadneho ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku nevyplýva.

K námietke sťažovateľky týkajúcej sa odňatia možnosti konať pred súdom z dôvodu nedostatku riadneho a vyčerpávajúceho zdôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu najvyšší súd uviedol, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu (prvostupňového, ale aj odvolacieho), ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, stačí na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces. Odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní však nemá odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní, zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov prvostupňového rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní. Zároveň najvyšší súd zdôraznil, že ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na konštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Preskúmaním vecí najvyšší súd dospel k záveru, že rozhodnutia súdov nižších stupňov zodpovedajú požiadavkám kladeným na odôvodnenie rozhodnutí. Súd prvého stupňa v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol rozhodujúci skutkový stav, primeraným spôsobom opísal priebeh konania, stanoviská procesných strán k prerokováanej veci, výsledky vykonaného dokazovania a citoval právne predpisy, ktoré aplikoval na prerokovávaný prípad a z ktorých vyvodil svoje právne závery. Prijaté právne závery primerane vysvetlil. Z odôvodnenia jeho rozsudku nevyplýva jednostrannosť ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu podstaty a zmyslu.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľov. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, návrhy podané oneskorene, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Sťažnosť treba považovať za zjavne neopodstatnenú.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (*mutatis mutandis* I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

Pokiaľ sťažovateľka namieta porušenie označených práv napadnutým uznesením najvyššieho (dovolacieho) súdu, v sťažnosti vychádza v zásade z dôvodov, ktoré uviedla aj v podanom dovolaní a ktorými sa dovolací súd zaoberal, a to v rámci limitu daného mu procesnými predpismi pri jeho prerokúvaní.

V tejto súvislosti ústavný súd vzhľadom na svoju doterajšiu judikatúru považuje za potrebné uviesť, že otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky na uskutočnenie dovolacieho konania, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, t. j.

najvyššieho súdu, a nie do právomoci ústavného súdu. Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy (čl. 124 a čl. 142 ods. 1) vyplýva, že ústavný súd nie je alternatívou ani mimoriadnou opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov, ktorých sústavu završuje najvyšší súd (mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Zo subsidiárnej štruktúry systému ochrany ústavnosti ďalej vyplýva, že práve všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie práv a slobôd vyplývajúcich z ústavy alebo dohovoru (I. ÚS 4/00), preto právomoc ústavného súdu pri ochrane práva každého účastníka konania nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. II. ÚS 13/01), alebo všeobecné súdy neposkytnú ochranu označenému základnému právu sťažovateľa v súlade s ústavnoprocenými princípmi, ktoré upravujú výkon ich právomoci.

Právo na súdnu ochranu (ako aj právo na spravodlivé súdne konanie) sa v občianskoprávnom konaní účinne zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom vrátane dovolacieho konania. V dovolacom konaní procesné podmienky vo všeobecnosti upravujú ustanovenia § 236 a nasl. OSP. V rámci všeobecnej úpravy prípustnosti dovolania proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu z ustanovenia § 237 OSP výslovne vyplýva, že dovolanie je prípustné, len pokiaľ ide o prípady uvedené v písm. a) až g) tohto zákonného ustanovenia. Dovolanie je prípustné aj proti uzneseniu odvolacieho súdu v prípadoch uvedených v § 239 OSP. V posudzovanom prípade najvyšší súd ustálil že „*prípustnosť dovolania v danom prípade nemožno vyvodiť z ustanovenia § 238 O. s. p. a v dovolacom konaní neboli zistené ani dôvody prípustnosti dovolania uvedené v ustanovení § 237 O. s. p.*“.

Ústavný súd z tohto hľadiska preskúmal napadnuté rozhodnutie najvyššieho súdu a nezistil pritom žiadnu skutočnosť, ktorá by signalizovala svojvoľný postup tohto súdu nemajúci oporu v zákone.

Podľa názoru ústavného súdu uznesenie najvyššieho súdu dostatočným a presvedčivým spôsobom vysvetľuje, prečo odmietol dovolanie sťažovateľky. Preto

v žiadnom prípade nemožno považovať uznesenie najvyššieho súdu za arbitrárne, ale ani za zjavne neodôvodnené.

Najvyšší súd vo svojom rozhodnutí jasne a zrozumiteľne odpovedal na všetky námietky sťažovateľky v podanom dovolaní, a niet teda ani príčiny na to, aby ústavný súd do týchto záverov zasiahol. Skutočnosť, že posúdenie veci najvyšším súdom nekorešponduje s posúdením sťažovateľky, sama osebe porušenie označených práv nezakladá.

Z tohto dôvodu ústavný súd nevidí príčinnú súvislosť medzi namietaným porušením základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, preto bolo treba sťažnosť odmietnuť pre zjavnú neopodstatnenosť.

Berúc do úvahy uvedené skutočnosti ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to vyplýva z výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. októbra 2011